

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/zajrzyj-do-archiwum/150746,45-rocznica-powstania-Komitetu-Obrony-Robotnikow-KOR-23-wrzesnia-2021.html>
24.04.2024, 22:46

45 rocznica powstania Komitetu Obrony Robotników (KOR) - 23 września 2021

45 lat temu powstał Komitet Obrony Robotników (KOR), jedna z najważniejszych organizacji opozycyjnych w PRL; jej celem była pomoc finansowa, prawna oraz medyczna ludziom represjonowanym przez władze komunistyczne po protestach w czerwcu 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku.

Protesty, strajki i demonstracje, które miały miejsce w wielu ośrodkach w całym kraju w czerwcu 1976 r., były reakcją na podwyżkę cen żywności. Po tych wydarzeniach represje spadły na kilka tysięcy osób: byli aresztowani, bici, poddawani „ścieżkom zdrowia”, zwalniani z pracy, skazywani na karę grzywny. Grupa opozycjonistów zaczęła organizować dla nich pomoc prawną i materialną. Uznano wówczas, że konieczne jest utworzenie formalnej organizacji niosącej pomoc oraz ochronę. Organizatorzy pomocy wystosowali „Apel do społeczeństwa i władz PRL” informując o powstaniu Komitetu Obrony Robotników. Jego sygnatariuszami byli: Jerzy Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Ludwik Cohn, Jacek Kuroń, Edward Lipiński, Jan Józef Lipski, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Antoni Pajdak, Józef Rybicki, Aniela Steinsbergowa, Adam Szczypiorski, ksiądz Jan Zieja i Wojciech Ziemiński. Celem KOR-u była amnestia dla skazanych i więzionych, przywrócenie do pracy, ujawnienie rozmiarów represji oraz ukaranie winnych. We wrześniu 1977 r., po wypełnieniu podstawowych celów (uwolnienie represjonowanych robotników) Komitet Obrony Robotników został przekształcony w Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”. Po powstaniu NSZZ „Solidarność” 23 września 1981 r. na I Krajowym Zjeździe Delegatów KSS KOR został oficjalnie rozwiązany.

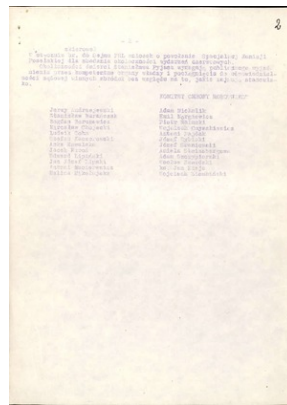
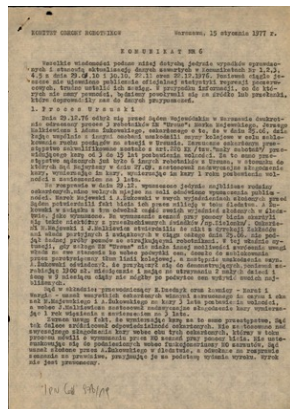
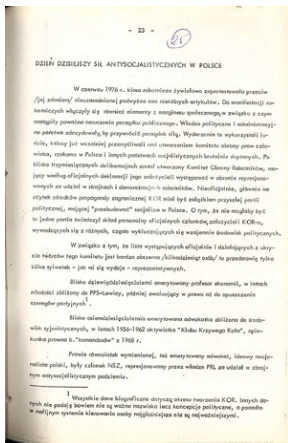
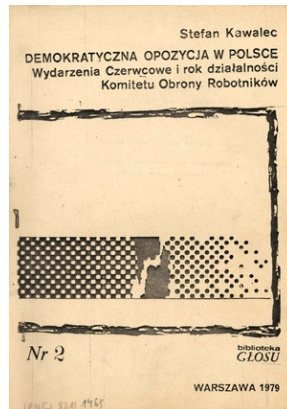
KOR wydawał w drugim obiegu czasopisma: Komunikat KOR, oraz Biuletyn Informacyjny KOR; oba pierwszy raz ukazały się we wrześniu 1976 r., od 1977 r. ukazywał się „Robotnik”

W zasobie Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku znajdują się materiały dotyczące Komitetu Obrony Robotników. Są to dokumenty Służby Bezpieczeństwa, która prowadziła sprawę obiektową kryptonim „Tarcza”, mającą na celu niedopuszczenie członków m. in. KOR-u do organizowania i uczestniczenia w obchodach rocznicowych. Wśród tych dokumentów możemy odnaleźć również informacje dotyczące powstania organizacji oraz jej charakterystykę. Z kolei w materiałach Dowództwa Marynarki Wojennej w Gdyni znajdują się dokumenty Wydziału Pracy Ideowo-Wychowawczej KC PZPR dotyczące sytuacji społecznej – gospodarczej Polski, w których opisana została również działalność Komitetu Obrony Robotników.

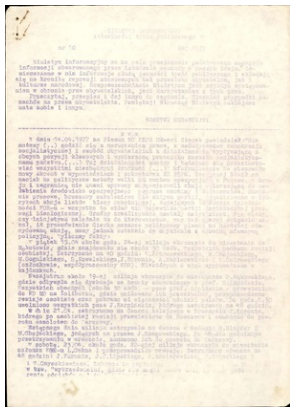
Kolejną część materiałów dotyczących KOR-u stanowią dokumenty przekazane przez osoby

prywatne. Jest to nie duży lecz ciekawy zbiór. Można w nim wyróżnić ulotki, publikacje i czasopisma drugiego obiegu. Unikatową ulotkę z hasłem „Precz z bękartami Solidarności” i wizerunkiem trzech mężczyzn, symbolizujących Ruch Młodej Polski, Konfederację Polski Niepodległej i Komitet Obrony Robotników przekazał do archiwum Karol Krementowski, natomiast jedną z publikacji pt. „Demokratyczna opozycja w Polsce. Wydarzenia Czerwcowe i rok działalności Komitetu Obrony Robotników” otrzymaliśmy od Jerzego Marcinka. Kilka numerów Biuletynu Informacyjnego, Komunikatów oraz oświadczenie Komitetu Obrony Robotników w sprawie śmierci Stanisława Pyjasa podarowali nam Piotr Szubarczyk i Michał Trzeciak. Ponadto w zbiorach archiwalnych posiadamy również materiał dźwiękowy zawierający przemówienia Edwarda Lipińskiego na I Krajowym Zjeździe Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku w dniu 23-09-1981 r., podczas którego ogłasza rozwiązanie KOR-u.

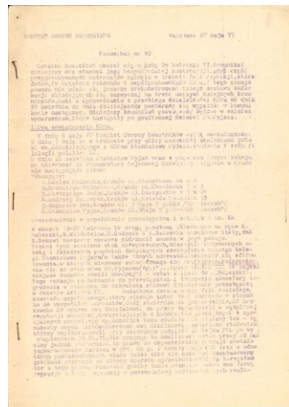
Opracowała: Anna Nadarzyńska-Piszczewiat

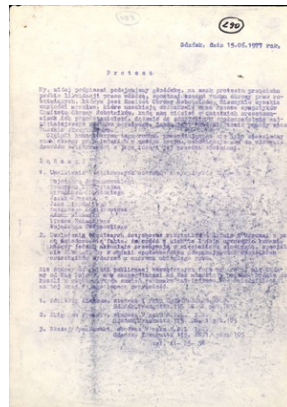
charakterystykę
Komitetu Obrony
Robotników

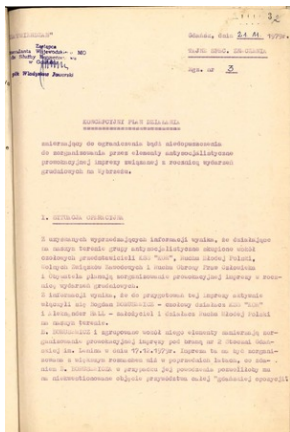
Fragment czasopisma
Komitetu Obrony
Robotników „Biuletyn
Informacyjny, nr 10 z
maja 1977 r.”

Komunikat Komitetu
Obrony Robotników, nr
10 z dnia 27-05-1977 r.

Pismo studentów
Politechniki Gdańskiej z
dnia 15-06-1977 r.
informujące o podjętym
proteście głodowym w
celu uwolnienia
członków Komitetu
Obrony Robotników

Fragment
Koncepcyjnego Planu
Działania z dnia 21
listopada 1979 r. dot.
ograniczenia lub
nie dopuszczenia do
zorganizowania
obchodów rocznicy
Grudnia 1970 r. w dniu
18-12-1979 r. w
Gdańsku przez
członków Komitetu
Samobrony Społecznej
„KOR”

**Fragment przemówienia Edwarda Lipińskiego na I
Krajowym Zjeździe Delegatów NSZZ „Solidarność” w
Gdańsku w dniu 23-09-1981 r.**

Aby zobaczyć pleyer, włącz
JavaScript.